

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

**GIMNAZJUM NR 19
im. gen. Leopolda Okulickiego
W ZESPOLE SZKÓŁ nr 15
W CZĘSTOCHOWIE
rok szkolny 2015/2016**

**Zatwierdzony uchwałą nr Rady Rodziców
w porozumieniu z Radą Pedagogiczną w dniu**

SPIS TREŚCI

- I. Podstawa prawna do działań profilaktycznych i dokumenty szkolne
- II. Opis i diagnoza rzeczywistości szkolnej
- III. Założenia programu, uwagi do realizacji
- IV. Cele główne programu profilaktyki
- V. Cele szczegółowe programu profilaktyki
- VI. Ewaluacja programu na zakończenie roku szkolnego

I. PODSTAWA PRAWNA DO DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH I DOKUMENTY SZKOLNE.

Ustawa o systemie oświaty

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 09 lutego 2007 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 35 poz. 222).
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 0, poz. 997) z późniejszymi zmianami.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. (Dz. U. Nr 0, poz. 532).
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1996 r. w sprawie sposobu organizowania i prowadzenia działalności w dziedzinie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym, (Dz. U. Nr 112, poz. 537).
5. Ustawa z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. Nr 10, poz. 55).
6. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994r. (Dz. U. Nr 111, poz. 535).
7. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, (Dz. U. Nr 35, poz. 230).
8. Rozporządzenie MEN z dn. 18 sierpnia 2015 w sprawie zakresu form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.

Szkolnymi dokumentami potwierdzającymi działania profilaktyczne w naszym gimnazjum są:

- **Statut szkoły**
- **Program wychowawczy**
- **Program profilaktyki**
- **Szkolny zestaw programów nauczania.**

W / w dokumenty tworzą spójną całość.

II. OPIS I DIAGNOZA RZECZYWISTOŚCI SZKOLNEJ.

a) Położenie szkoły i charakterystyka środowiska.

Nasze gimnazjum położone jest w częstochowskiej dzielnicy – Dąbie. Znajduje się w bliskim sąsiedztwie Huty Częstochowa – niegdyś największym zakładzie w mieście – obecnie w stanie upadłościowym. Wielu rodziców naszych uczniów pracowało w tym zakładzie i dziś po utracie pracy znajduje się w bardzo trudnej sytuacji materialnej. Dąbie to dzielnica z wysokim wskaźnikiem bezrobocia.

Znaczna część uczniów naszego gimnazjum pochodzi z rodzin, w których pracuje tylko jedna osoba.

Czynnikiem sprzyjającym dla szkoły jest fakt, że obok budynku gimnazjum nie ma sklepów z artykułami alkoholowymi czy pijalni piwa.

Nasze gimnazjum posiada bardzo ładne, estetycznie urządzone sale lekcyjne, nowoczesną pracownię komputerową z dostępem do internetu, dużą salę gimnastyczną, odnowione i zawsze czyste toalety. Sprzyja to przyjaznej atmosferze nauki.

Tuż przy szkole znajduje się przystanek miejskiej linii autobusowej z dogodnymi godzinami przyjazdów i odjazdów, co sprzyja bezpieczeństwu uczniów w drodze do i ze szkoły.

b) Diagnoza rzeczywistości szkolnej.

Diagnoza została oparta na podstawie ankiet dla nauczycieli, uczniów i rodziców, wywiadów środowiskowych przeprowadzonych przez pedagoga szkolnego, obserwacji uczniów, analizy zeszytów wychowawczych, analizy frekwencji z dzienników lekcyjnych.

Z analizy ankiet wynika, że gimnazjaliści czują się bezpiecznie w naszej szkole, jednak niewielki odsetek uczniów zgłasza problemy: obawę przed publicznym obrażaniem przez kolegów, ośmieszaniem w czasie przerw, dlatego należy skupić uwagę na zapewnieniu uczniom poczucia bezpieczeństwa. Dużym problemem jest także niska frekwencja w niektórych klasach, niewłaściwa realizacja obowiązku szkolnego.

Wnikliwa analiza sytuacji rodzinnej, a także oczekiwań i problemów uczniów pozwala na jak najlepsze zaplanowanie pracy wychowawczej i opiekuńczej.

Nadzorowi pedagogicznemu musi więc towarzyszyć poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz dostosowanie jej do potrzeb uczniów. Uczestnictwo w zajęciach dodatkowych, rozwijanie własnych zainteresowań pozwoliłoby na minimalizowanie ryzykownych zachowań i postaw młodzieży. Potrzebne są też działania promujące zdrowy styl życia. Wychowawcy przy współpracy z rodzicami powinni zadbać o kształtowanie pozytywnych wzorców społecznych zachowań, a także postawy asertywnej i świadomego korzystania ze zdobyczy współczesnej techniki.

Szkolny program profilaktyki zakłada ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, czyli czynników niekorzystnych dla zdrowia i życia ucznia, poprzez wzmocnienie czynników chroniących.

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU, UWAGI DO REALIZACJI.

W naszej szkole program profilaktyki jest programem szeroko pojętej promocji zdrowia

- Szkolny program profilaktyki jest zintegrowany ze szkolnym programem dydaktycznym i wychowawczym.
- Zadania profilaktyczne realizowane są przez wszystkich nauczycieli na każdym przedmiocie, również w trakcie oceniania.
- Oddziaływaniami naszymi obejmujemy wszystkich uczniów naszego gimnazjum oraz ich rodziców.
- Współpracujemy z następującymi instytucjami wspomagającymi nas: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ZPP-P, Policja.
- Zakładamy, że każdy nauczyciel identyfikuje się z tym programem, który realizuje, jest przekonany o jego wartości, sam jest przykładem tego czego uczy.
- Zakładamy, że każdy nauczyciel pracuje nad własnym rozwojem osobowym w tym kompetencjami psychologicznymi, wykorzystuje specyfikę nauczanego przedmiotu, swoje umiejętności i możliwości wychowawcze, jest stale obecny przy młodym człowieku.
- Zakładamy, że wszyscy nauczyciele wciąż doskonalą swoje umiejętności i wiedzę na tematy poruszane w programie profilaktyki, biorąc udział w szkoleniach organizowanych przez WOM, SOD i inne instytucje pozaszkolne.

Na podstawie diagnozy określono cele główne i cele szczegółowe naszego szkolnego programu profilaktyki.

IV. CELE GŁÓWNE PROGRAMU PROFILAKTYKI:

1. Promowanie zdrowego stylu życia.
2. Przeciwdziałanie zażywaniu substancji uzależniających.
3. Przygotowanie uczniów do uczestniczenia w życiu społecznym.

V. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU PROFILAKTYKI:

Uczeń:

1. Zna zasady zdrowego odżywiania się.
2. Potrafi podać przykłady aktywnych form spędzania wolnego czasu.
3. Bierze udział w rajdach, wycieczkach i zajęciach sportowych.
4. Umie współpracować w grupie.
5. Respektuje zasady kulturalnego zachowania.
6. Rozpoznaje wartości moralne.
7. Potrafi kontrolować słownictwo.
8. Czuje się współgospodarzem i organizatorem życia w klasie i w szkole.
9. Dbą o czystość w szkole i poza nią.
10. Odnosi się po koleżeńsku, przyjaźnie do młodszych kolegów.
11. Zna negatywne skutki nałogów.
12. Potrafi określić cechy człowieka uzależnionego.
13. Kieruje się własnym zdaniem w sytuacji presji grupowej.

CEL GŁÓWNY: Promowanie zdrowego stylu życia

Zadania	Forma i sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin	Efekty działań Uczeń:	Sposób sprawdzenia skuteczności podejmowanych działań
1. Przekazywanie uczniowi niezbędnego zasobu wiedzy o zdrowiu.	1. Promowanie zdrowej żywności i zasad zdrowego odżywiania się na lekcjach biologii i na innych przedmiotach.	Nauczyciel biologii, inni nauczyciele	Wg rozkładów materiału	<ul style="list-style-type: none"> - Zna zasady zdrowego odżywiania się - Rozpoznaje i odczytuje symbole na opakowaniach produktów przedstawiające zawartość tłuszczu, konserwantów itp. - Umie wymienić niektóre skutki złego odżywiania się 	Sprawdza nauczyciel prowadzący zajęcia pod koniec zajęć lub na następnych na podstawie wypowiedzi uczniów lub testów
2. Przedstawienie uczniom zagrożeń związanych z zaburzeniami odżywiania, nieprawidłową postawą ciała, chorobami cywilizacyjnymi.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pogadanki na lekcjach biologii i godzinach wychowawczych 2. Gazetki ścienne w klasach i na korytarzu szkolnym 3. Broszurki 	Nauczyciel biologii, pedagog inni nauczyciele,	Wg, rozkładów materiału wg programu wychowawcy Na bieżąco	<ul style="list-style-type: none"> - Rozpoznaje choroby takie jak : anoreksja, skolioza itp. - Zna przyczyny powstawania tych chorób - Umie zdystansować się do reklam i świata mody promowanego przez mas-media 	Sprawdza nauczyciel biologii na podstawie np. testów Sprawdzają wychowawcy na podstawie wypowiedzi uczniów
3. Promowanie zasad higieny osobistej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Okresowe badania uczniów. 2. Pogadanki i filmy prozdrowotne. 3. Broszurki 	Pielęgniarka szkolna, rodzice, nauczyciel biologii, wychowawcy	Wg planu pracy pielęgniarki, Na bieżąco Wg potrzeb	<ul style="list-style-type: none"> - Uczestniczy w badaniach lekarskich - Korzysta z usług stomatologa - Czuje konieczność dbania o swoje zdrowie bez nakazów osób dorosłych 	Wpisy w kartach zdrowia uczniów Sprawdzają wychowawcy na podstawie informacji zwrotnej od rodziców
4. Zapobieganie chorobom.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeglądy czystości pomieszczeń i otoczenia szkoły. 2. Kontrola czystości i stanu BHP. 3. Przypominanie o chorobach brudnych rąk. 	Opiekun SU, Dyrektor szkoły, Społeczny Inspektor Pracy	Na bieżąco i wg potrzeb przez cały rok szkolny	<ul style="list-style-type: none"> - Dbą o porządek w klasie, na korytarzach szkolnych i wokół szkoły - Bierze udział w sprzątaniu szkoły jeśli przyczynił się do jej zabrudzenia - Zna drogę ewakuacji szkoły - Myje ręce wg potrzeb i przed 	Sprawdzają nauczyciele podczas dyżurów oraz na podstawie uwag w zeszytach wychowawczych, sprawdza dyrektor szkoły na podstawie obserwacji Droga ewakuacji – sprawdza

				posiłkiem	koordynator ds. BHP-SIP
6. Wyrabianie poczucia odpowiedzialności za zdrowie i kondycję fizyczną.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie zajęć sportowych obowiązkowych i nieobowiązkowych. 2. Organizowanie wycieczek, zielonych szkół. 3. Uczestniczenie w zawodach sportowych międzyszkolnych. 4. Propagowanie aktywnych form wypoczynku. 5. Realizacja programu „Trzymaj Formę” 	<p>Nauczyciele w-f, wychowawcy klas, nauczyciele geografii i biologii</p> <p>Pedagog, nauczyciele</p>	<p>Na bieżąco, wg planu wychowawcy wg harmonogramu imprez sportowych Wg rozkładów materiału</p> <p>Cały rok szkolny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aktywnie uczestniczy w zajęciach wf - Bierze udział w zajęciach sportowych pozalekcyjnych - Bierze udział w zawodach sportowych międzyszkolnych - Chętnie uczestniczy w rajdach i wycieczkach pieszych - Potrafi podać przykłady aktywnych form spędzania wolnego czasu - Uprawia sport poza szkołą 	<p>Sprawdzają nauczyciele w-f na podstawie własnej statystyki: powinna zmniejszyć się liczba uczniów nie ćwiczących . Sprawdzają wychowawcy- liczba uczniów biorących udział w rajdach, obserwacja uczniów, wypowiedzi uczniów</p>
7. Zapobieganie stresom.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy w eliminowaniu napięć psychicznych, nawarstwiających się wskutek niepowodzeń szkolnych. 2. Przestrzeganie PSO 3. Wzmacnianie poczucia własnej wartości poprzez włączanie uczniów do działań na terenie szkoły. 4. Ćwiczenie umiejętności komunikacji, asertywności poprzez prace w grupach, zajęcia aktywizujące. 5. Prowadzenie zajęć integracyjnych. 	<p>Wychowawcy, pedagog szkolny</p> <p>wszyscy nauczyciele</p> <p>wszyscy nauczyciele</p> <p>Wychowawcy klas</p>	<p>Na bieżąco, wg potrzeb</p> <p>Cały rok szkolny</p> <p>Cały rok szkolny</p> <p>Wg potrzeb</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rozmawia z nauczycielami o swoich problemach związanych z nauką - Zna swoje oceny i ich uzasadnienie - Włącza się do prac samorządu szkolnego, świetlicy szkolnej - Czuje się współgospodarzem i współorganizatorem życia szkolnego - Lubi przebywać w szkole, ponieważ dobrze czuje się wśród kolegów - Umie współpracować w grupie - Integruje się z klasą - Komunikuje się z uczniami w szkole, nie stoi na „uboczu” w czasie przerw - Umie mówić „nie” w sytuacjach tego wymagających, protestując np. przeciwko wszelkim używkom; 	<p>Sprawdzają wychowawcy na podstawie notatek w zeszytach wychowawczych, ankiet, obserwacji pracy w grupie, samooceny uczniów, opinii świetlicy i opiekuna samorządu szkolnego, arkusza ewaluacji po skończonych zajęciach integrujących zespół klasowy wypowiedzi rodziców i protokołów zebrań z rodzicami</p>

CEL GŁÓWNY: Przeciwdziałanie zazywaniu substancji uzależniających

Zadania	Forma i sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin	Efekty działań Uczeń:	Sposób sprawdzenia skuteczności podejmowanych działań
1. Ukazywanie zdrowotnych, społecznych, ekonomicznych i moralnych następstw uzależnień.	<ol style="list-style-type: none"> Pogadanki na godz. wychowawczych Zajęcia warsztatowe na temat uzależnień związanych z wszelkimi używkami, dopalaczami prowadzone przez fachowców z tej dziedziny. Zorganizowanie kącika broszur, gromadzenie literatury na ten temat oraz umieszczenie informacji z zakresu profilaktyki uzależnień na stronie internetowej szkoły. Indywidualne rozmowy z uczniami podejmującymi zachowania ryzykowne oraz współpraca z rodzicami. Ćwiczenia umiejętności odmawiania i podejmowania decyzji Wykorzystanie oferty edukacyjnej miasta – realizacja programów profilaktycznych.. Współpraca z instytucjami: ZPP-P, Policja, Sąd, Mops Pedagogizacja rodziców podczas zebrań i indywidualnych spotkań - 	<p>Wychowawcy klas,</p> <p>Pedagog i zaproszone osoby</p> <p>pracownik biblioteki</p> <p>pedagog szkolny i wychowawca</p> <p>pedagog, nauczyciele</p> <p>pedagog, wychowawcy</p>	<p>Cały rok szkolny wg programów wychowawczych i pedagoga</p> <p>Plan pracy pedagoga</p> <p>Wg potrzeb</p> <p>Wg potrzeb</p> <p>Wg potrzeb</p> <p>Cały rok</p> <p>Wg potrzeb</p> <p>Wg harmonogramu zebrań</p>	<ul style="list-style-type: none"> Potrafi określić cechy człowieka uzależnionego Zna skutki palenia papierosów, picia alkoholu, zazywania innych środków odurzających. Wie gdzie szukać pomocy w razie kłopotów związanych z zazywaniem w/w substancji Bierze udział w spotkaniach profilaktycznych z udziałem instytucji pozaszkolnych Umie powiedzieć „NIE” w sytuacjach trudnych 	<p>Poziom zrozumienia zagadnień sprawdza pedagog szkolny na podstawie przeprowadzonych ankiet wśród wybranych grup uczniów.</p> <p>Wychowawcy klas zbierają informacje zwrotne od uczniów i rodziców na temat prowadzonej profilaktyki</p>

	podnoszenie wiedzy rodziców związanej z zagrożeniami młodzieży substancjami psychoaktywnymi. 9. Szkolenia rady pedagogicznej	Dyrektor szkoły wychowawcy klas, pedagog			
2. Szkoła mówi „NIE”. Rodzina dysfunkcyjna – dysfunkcyjne dzieci jako skutki naśladowania i identyfikacji z rodzicami.	1. Ukazywanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu: pogadanki na godz. wych., prowadzenie zajęć dodatkowych w szkole. 2. Pomoc materialna: dofinansowanie obiadów, wypożyczanie podręczników. 3. Organizowanie zabaw klasowych w szkole, poszukiwanie możliwości spędzenia wolnego czasu bez przemocy, alkoholu i innych środków zmieniających świadomość 4. Uczenie radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych: - rozmowy z pedagogiem - współpraca z instytucjami pozaszkolnymi	Wychowawcy Nauczyciele wf Świetlica, pedagog szkolny Wychowawcy klas Pedagog szkolny, Dyrektor szkoły	Cały rok Wg potrzeb Wg potrzeb Wg planu wychowawcy Wg potrzeb	- Zna sposoby spędzania wolnego czasu - Uczestniczy w aktywnych formach wypoczynku - Korzysta z oferowanej pomocy materialnej - Bierze udział w zabawach klasowych - Spędza wolny czas bez papierosów i alkoholu - Zgłasza problemy do wychowawcy i pedagoga szkolnego - Potrafi rozmawiać o swoich problemach z wychowawcą i pedagogiem - Wzmacnia pozytywny obraz samego siebie - Kieruje się własnym zdaniem w sytuacji presji grupowej	Sprawozdanie nauczycieli wf z prowadzonych zajęć dodatkowych i aktywności oraz frekwencji uczniów na tych zajęciach Obserwacja uczniów podczas zabaw klasowych- wychowawcy klas Informacja zwrotna od pedagoga szkolnego nt. przeprowadzonych rozmów indywidualnych z uczniem i na prośbę ucznia

CEL GŁÓWNY: Przygotowanie uczniów do uczestnictwa w życiu społecznym

Zadania	Forma i sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin	Efekty działań Uczeń:	Sposób sprawdzenia skuteczności podejmowanych działań
1. Nabywanie umiejętności psychospołecznych.	1. Edukacja radzenia sobie z własną i cudzą agresją, asertywność - warsztaty, pogadanki, warsztaty antystresowe i ćwiczenia w ramach godzin wychowawczych 2. Przekazywanie podstawowych informacji o zachowaniach asertywnych, uległych i agresywnych	Wychowawcy klas, pedagog, rodzice, specjaliści z ZPP-P	Wg planów wychowawczych i planu pedagoga	- Stara się rozwiązywać konflikty bez pomocy siły - Potrafi przyznać się do błędu, przeprosić - Kontroluje słownictwo	Obserwacja uczniów, zapisy w zeszytach uwag, ocena wychowawcy i ocena z zachowania
2. Zapobieganie przestępstwom i demoralizacji.	1. Pedagogizacja rodziców 2. Ścisły kontakt z instytucjami współpracującymi ze szkołą, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, poradnia zdrowia psychicznego, pogotowie opiekuńcze, Policja, Sąd. 3. Organizowanie pomocy dla dzieci najuboższych. 4. Zapewnienie dożywiania dzieciom. 5. Współpraca z MOPS 6. Współpraca z parafią. 7. Współpraca z Radą Rodziców.	Wychowawcy klas, pedagog szkolny, dyrektor szkoły Pedagog, Świetlica Świetlica, Pedagog Nauczyciel religii Dyrektor	Podczas wywiadówek Wg potrzeb Wg potrzeb Wg potrzeb	- Korzysta z pomocy materialnej - Korzysta z dofinansowania do obiadów - Korzysta z dofinansowania do wycieczek i bierze udział w wycieczkach szkolnych;	Sprawozdanie świetlicy Sprawozdanie wychowawców i pedagoga
3. Podnoszenie kultury osobistej ucznia.	1. Egzekwowanie reguł kultury osobistej, dobrego zachowania	Wszyscy nauczyciele	Cały rok, na każdym	- Zna zasady kulturalnego zachowania się	Obserwacja uczniów, ocena wychowawców i ocena uczniów

	w szkole i w czasie masowych wyjść, uprzejmość, ogląda, kultura towarzyska.		przedmiocie i podczas przerw i wyjść	- Umie zachować się kulturalnie w czasie masowych wyjść	
4. Wyrabianie krytycznego, refleksyjnego stosunku do internetu i innych środków masowego przekazu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ukazywanie negatywnego wpływu prezentowania przemocy, wulgaryzmów w środkach masowego przekazu na postawy społeczne młodzieży <ul style="list-style-type: none"> - ankiety, pogadanki i kluby dyskusyjne 2. Tworzenie systemu tradycji „trzeźwej zabawy”. 	Wychowawcy klas, świetlica, pedagog, SU	Wg planu wychowawcy i planu imprez szkolnych	<ul style="list-style-type: none"> - Umie ustosunkować się do filmów, w których ukazywana jest przemoc - Potrafi podać cechy autorytetu społecznego 	Sprawdzają wychowawcy na podstawie wypowiedzi uczniów
5. Kształtowanie stosunku do działalności różnych subkultur młodzieżowych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pogadanki na godzinach wychowawczych 2. Zajęcia w ramach WOS-u 3. Pozytywne przykłady z literatury na lekcjach jęz. polskiego 	Wychowawcy klas, nauczyciel WOS, nauczyciel jęz. polskiego	Wg rozkładów materiału	- Potrafi podać pozytywne przykłady grup młodzieżowych	Sprawdzają nauczyciele jęz. polskiego i WOS
6. Zapoznanie z niebezpieczeństwem istnienia sekt.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia prowadzone w ramach lekcji religii. 2. Zbieranie informacji tematycznych przez wychowawców 	Nauczyciel religii	Wg rozkładów materiału	<ul style="list-style-type: none"> - Zna niebezpieczeństwo istnienia sekt - Potrafi podać cechy charakteryzujące sekty 	Sprawdza nauczyciel religii

VI. EWALUACJA PROGRAMU.

Ewaluacja programu zostanie przeprowadzona na zakończenie roku szkolnego na podstawie:

- ❑ Dokumentacji wychowawców i nauczycieli
- ❑ Wywiadów przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców, nauczycieli
- ❑ Dokumentacji pedagoga szkolnego